

**Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії**

Здобувачка ступеня доктора філософії **Собчак Ганна Михайлівна**, 1980 року народження, громадянка України, освіта вища: закінчила Міжрегіональну академію управління персоналом у 2020 році та здобула ступінь магістра за спеціальністю «Психологія»; навчалася в аспірантурі Полтавського університету економіки і торгівлі зі спеціальності 051 Економіка з 01.11.2016 року по 01.05.2020 року; для завершення роботи над дисертацією та її захисту була поновлена на заочну форму навчання в аспірантуру ПУЕТ з 01.05.2025 року на спеціальність 051 Економіка (наказ №129-С від 30.04.2025 року); виконала акредитовану освітньо-наукову програму «Економіка» (довідка про виконання освітньо-наукової програми від 26.01.2026 року); є аспіранткою кафедри управління персоналом, економіки праці та економічної теорії Полтавського університету економіки і торгівлі заочної форми навчання до цього часу; працює викладачем кафедри практичної психології Київського столичного університету ім. Бориса Грінченка.

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом ректора Полтавського університету економіки і торгівлі, м. Полтава, № 16-А від 30.06.2026 р., у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради: Костишиної Тетяни Адамівни, завідувача кафедри управління персоналом, економіки праці та економічної теорії Полтавського університету економіки і торгівлі, д.е.н., професора;

рецензентів:

Манжури Олександра Васильовича, проректора з науково-педагогічної роботи, професора кафедри бухгалтерського обліку і аудиту Полтавського університету економіки і торгівлі, д.е.н., доцента;

Шимановської-Діанич Людмили Михайлівни, завідувача кафедри менеджменту Полтавського університету економіки і торгівлі, д.е.н., професора;

опонентів:

Борщ Вікторії Ігорівни, професора кафедри менеджменту охорони здоров'я та психології Одеського національного медичного університету, д.е.н., професора;

Дячкова Дмитра Володимировича, директора Навчально-наукового інституту економіки, управління, права та інформаційних технологій, професора кафедри менеджменту ім. І.А. Маркіної Полтавського державного аграрного університету, д.е.н., професора,

на засіданні «08» вересня 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки Собчак Ганні Михайлівні на підставі публічного захисту дисертації «Розвиток підприємництва на ринку стоматологічних послуг України» за спеціальністю 051 Економіка. Дисертацію виконано в Полтавському університеті економіки і торгівлі, м. Полтава.

Науковий керівник – **Пантелеймоненко Андрій Олексійович**, професор кафедри управління персоналом економіки праці та економічної теорії, д.е.н., професор.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису, виконаного здобувачем особисто. Дисертацію виконано державною мовою, її основний зміст викладено на 160 сторінках комп'ютерного тексту і включає: вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел із 152 найменувань та додатки. Робота ілюстрована 17 таблицями і 50 рисунками. Дисертація містить наукові положення, нові науково обґрунтовані теоретичні результати проведених здобувачем досліджень, що мають істотне значення для галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки та підтверджуються документами, які засвідчують проведення таких досліджень, свідчить про особистий внесок здобувача в науку, характеризується єдністю змісту та відповідає вимогам щодо її оформлення. Дисертація відповідає п. 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Кабінетом Міністрів України від 12 січня 2022 року №44 (зі змінами).

Здобувачка має 13 наукових праць, серед яких 1 стаття у виданні, що індексуються міжнародною системою Scopus, 3 статті у фахових виданнях, 9 публікацій апробаційного характеру.

Стаття в науковому виданні, включеному до наукометричної бази Scopus:

1. Honcharenko V., Panteleimonenko A., Pozhar, A., Sobchak, H., Klymenko V. Socially Oriented Model of Providing Medical and Dental Services in The Industry 4.0. Estudios de Economia Aplicada. Special Issue: The Recent Economic Trends and their Impact on Marketing. Vol. 38, No 4 (1). 2020. P. 1-10.

Статті у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України:

2. Собчак Г. М. Кооперування як захист економічних інтересів дрібних підприємств із надання стоматологічних послуг. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки». 2017. № 4(82). С. 87–93.

3. Собчак Г. М. Соціальні кооперативи стоматологів: переваги для розвитку дрібного стоматологічного бізнесу. Центральнотукраїнський науковий вісник. Економічні науки, 2021. Вип. 7(40). С. 80-92.

4. Собчак Г.М. Психологічні аспекти готовності підприємців сфери послуг до кооперації в сучасних українських реаліях. Економічний простір. 2025. № 206. С. 297-303.

Матеріали конференцій, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

5. Пантелеймоненко А.О., Собчак Г.М. Про перспективність започаткування в Україні обслуговуючих кооперативів у сфері стоматологічних послуг. 150 років споживчій кооперації України: оцінюючи 9 минуле, визначаємо майбутнє : збірник матеріалів Міжнародної науковопрактичної конференції. Львів: Львівський торговельно-економічний університет, 2016. С. 197-199.

6. Пантелеймоненко А.О., Собчак Г.М. Про концепцію кооперативу стоматологів. Dezvoltarea inovativă, colaborativă, incluzivă a cooperativelor: teorie, practică, perspective. conferință științifico-practică internațională. 13-14 вересня 2018. Vol. I. Chișinău: INCE, 2018. С. 113-121.

7. Собчак Г.М. Кооперативи стоматологів: досвід США. Інституційний розвиток соціально-економічних систем: національна економіка у глобальному

середовищі: збірник науково-практичних матеріалів за матеріалами X Міжнародної науково-практичної конференції. Полтава: Полтавський університет економіки і торгівлі, 2018. С. 158-161.

8. Собчак Г.М. Актуальні проблеми зарубіжної стоматології на зарубіжних ринках стоматологічних послуг та їх досвід розв'язання у напрямку кооперації. Problems of modern science: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції. Belgium: Verlag SWG imex GmbH, Nuremberg, Germany, 2018. С. 121.

9. Собчак Г.М. Про сутність поняття «Обслуговуючий кооператив стоматологів». Перспективні напрями розвитку національної економіки в умовах змін ринкового середовища: проблеми та перспективи: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції. Одеса: Одеський національний політехнічний університет, 2019. С. 34.

10. Собчак Г.М., Пантелеймоненко А.О. Кооперування як шлях до вирішення економічних проблем стоматологів США. III International Scientific Conference «Integration of Business Structures: Strategies and Technologies»: 10 збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції. Тбілісі: Sul Khan-Saba Orbeliani Teaching University, 2019. С. 86.

11. Собчак Г.М. Соціальна кооперативна модель: досвід Італії. Теоретичні та практичні аспекти антикризового регулювання економіки: збірник матеріалів науково-практичної конференції. Запоріжжя: Запорізька державна інженерна академія, 2018. С. 70-74.

12. Собчак Г.М. Соціальні кооперативи в сфері медичних послуг. Проблеми розвитку третього сектора та соціально-орієнтованої економіки в Україні і світі: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної онлайнконференції, 30 березня 2021 року. Полтава, ПДАА, 2021. С. 39-41.

13. Собчак Г.М., Мустафаєв А.З., Пантелеймоненко А.О. Про кооперативи підприємців та їх бізнес-моделі. Інновації в маркетингу та менеджменті: погляд молоді: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції, 10 листопада 2023 р. Хмельницький: Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут, 2023. С. 120-121.

У дискусії взяли участь (голова, рецензенти, офіційні опоненти) та висловили зауваження:

Борщ Вікторія Ігорівна, професор кафедри менеджменту охорони здоров'я та психології Одеського національного медичного університету, д.е.н., професор:

1. До дисертації включено достатню кількість статистичних матеріалів щодо розвитку стоматологічного ринку України (п. р. 2.1, с. 58-64 рукопису). Проте їх порівняння з аналогічними показниками країн СС та держав пострадянського простору, орієнтованих на членство в Європейському Союзі, дозволило б більш повно оцінити конкурентні позиції українського ринку стоматологічних послуг.

2. У дисертації авторкою успішно використано SWOT-аналіз для оцінювання ефективності бізнесу членів ініціативної групи щодо створення кооперативу стоматологів, що сприяло обґрунтуванню доцільності впровадження запропонованої моделі кооперативної взаємодії (п. р. 2.3, с. 88-89 рукопису). Разом із тим, більшої завершеності дослідження можна було б досягти шляхом застосування SWOT-аналізу щодо зарубіжних стоматологічних кооперативів, досвід яких детально висвітлено в роботі (п. р. 2.2, с. 70-80

рукопису). Такий підхід дозволив би не лише систематизувати конкурентні переваги та обмеження окремих кооперативів, а й більш аргументовано обґрунтувати можливості їх адаптації до умов ринку стоматологічних послуг України.

3. Запропоновані авторкою рекомендації щодо організації функціонування сервісної інфраструктури приватної стоматології є достатньо обґрунтованими (п. р. 3.3, с. 139-154 рукопису). Водночас окремі з них доцільно було б подати у вигляді покрокового алгоритму впровадження із визначенням необхідних ресурсів, часових параметрів та очікуваних результатів.

4. Рисунки на с. 108 та 109 є ілюстративними та мають вичерпні коментарі, проте автор подає їх без назв, у той час як це є необхідним атрибутом щодо оформлення рисунків.

Дячков Дмитро Володимирович, директор Навчально-наукового інституту економіки, управління, права та інформаційних технологій, професор кафедри менеджменту ім. І.А. Маркіної Полтавського державного аграрного університету, д.е.н., професор:

1. Підрозділ 1.3 (с. 48-49) містить термін «кооперативна собівартість», що є важливим для характеристики неприбуткової економічної природи кооперативів. Разом з тим, на нашу думку, доцільно дати додаткові пояснення сутності цього терміна для формування чіткого уявлення про сутність як самої «кооперативної собівартості», так і «кооперативної неприбутковості».

2. У підрозділі 3.2 (с. 137-138) авторка без перебільшення окреслює перспективний напрям розвитку підприємництва на ринку стоматологічних послуг, пов'язаний із формуванням інноваційних кооперативних моделей, здатних об'єднати інтереси різних груп учасників ринку – лікарів-стоматологів, стоматологічних клінік та пацієнтів. Водночас наведені положення мають тезовий характер. Наукову та практичну цінність цих кооперативних моделей суттєво посилив би більш ґрунтовний опис, що дало б можливість належним чином оцінити їхнє практичне значення для впровадження в Україні.

3. Практичні рекомендації щодо розвитку підприємництва сформульовані достатньо аргументовано. Разом із тим окремі пропозиції могли б бути доповнені прогнозними економічними розрахунками їх впливу на прибутковість, конкурентоспроможність або фінансову стійкість стоматологічних закладів.

4. У роботі наведено значний обсяг інформації щодо зарубіжного досвіду функціонування стоматологічних кооперативів. Разом із тим більшої аналітичної завершеності дослідженню надало б узагальнення цього матеріалу у вигляді порівняльної таблиці із виокремленням моделей управління, джерел фінансування, переваг та обмежень кожної із досліджених країн.

5. Окремої уваги заслуговує оформлення ілюстративного матеріалу. Зокрема, рисунки, розміщені на с. 108–109, є інформативними та належним чином прокоментованими, однак доцільно було б доповнити їх назвами, що відповідає загальним вимогам оформлення наукових робіт.

Манжура Олександр Васильович, проректор з науково-педагогічної роботи, професор кафедри бухгалтерського обліку і аудиту Полтавського університету економіки і торгівлі, д.е.н., доцент:

1. Запропоноване авторкою визначення терміна «кооператив стоматологів», віднесене до елементів наукової новизни, безумовно має і практичне значення.

Авторка трактує його як «тип медичного кооперативу, що діє на неприбутковій основі в середовищі стоматологів з метою здешевлення витрат на організацію стоматологічних послуг та задоволення інших потреб, пов'язаних з їхньою професійною підприємницькою діяльністю» (підрозділ 1.3, с. 52). Разом із тим видається доцільним замість терміна «тип» використовувати поняття «різновид», оскільки воно точніше відображає належність кооперативу стоматологів до окремої спеціалізованої форми медичних кооперативів. Із огляду на це, визначення могло б бути сформульоване так: кооператив стоматологів – це спеціалізований різновид медичного кооперативу, що функціонує на неприбуткових засадах у середовищі стоматологів з метою зниження витрат на організацію стоматологічних послуг та задоволення інших потреб, пов'язаних із їхньою професійною підприємницькою діяльністю.

2. Авторка продемонструвала вміння проводити SWOT-аналіз (підрозділ 2.3, с. 88-89). Його також доцільно було б застосувати щодо узагальненого досвіду зарубіжних стоматологічних кооперативів (підрозділ 2.2, с. 70-80), що підсилює б аналітичну складову дисертації.

3. Запропоновані авторкою до використання в українській практиці 9 моделей стоматологічних кооперативів становлять безперечний науковий інтерес (підрозділ 3.2, с. 37-38). Разом із тим їх доцільно було детальніше описати, що підсилює б вагомість результатів дисертаційного дослідження.

4. Є певні зауваження щодо оформлення ілюстративного матеріалу, зокрема, рисунків на с. 108-109. Вони, безумовно, є важливими для викладу результатів дисертаційного дослідження, проте їх доцільно доповнити назвами.

Шимановська-Діанич Людмила Михайлівна, завідувач кафедри менеджменту Полтавського університету економіки і торгівлі, д.е.н., професор:

1. Теоретичний розділ (п. р. 1.1, с. 22-34) дисертації містить значний обсяг оглядового та описового матеріалу, окремі елементи якого доцільно було б більшою мірою сфокусувати на безпосередній проблематиці розвитку підприємництва саме у сфері стоматологічних послуг. Зокрема, окремі історичні аспекти розвитку підприємництва, типології підприємців та узагальнення теоретичних підходів частково мають ознаки навчально-енциклопедичного викладу, що дещо послаблює аналітичну складову дослідження.

2. Окремі положення наукової новизни потребують більш глибокого обґрунтування з позицій сучасної економічної науки. Насамперед це стосується положень, пов'язаних із уточненням та удосконаленням окремих економічних дефініцій, оскільки для рівня дисертаційного дослідження на здобуття ступеня доктора філософії бажаним є більш виражений акцент на формуванні нових економічних механізмів, моделей або інструментів розвитку підприємництва.

3. Доцільним було б посилити економіко-аналітичну складову роботи шляхом ширшого використання сучасного інструментарію кількісного аналізу та економічного моделювання. Зокрема, більш глибокого розкриття потребує оцінювання економічної ефективності запропонованих кооперативних моделей (п. р. 3.2, с. 137-138), аналіз економічних переваг кооперації для суб'єктів стоматологічного бізнесу, а також сценаріїв розвитку ринку стоматологічних послуг.

4. У роботі доцільно було б більш чітко позиціонувати кооперативні моделі в контексті сучасних екосистемних, мережевих та платформних форм організації

підприємництва (п. р. 3.3). Це дозволило б посилити сучасне наукове позиціонування запропонованих авторкою підходів та продемонструвати їх відповідність актуальним тенденціям розвитку сервісної економіки.

5. Певного розширення потребує обґрунтування імітаційної моделі розвитку суб'єктів стоматологічного бізнесу (п. р. 2.4, с. 89-109), зокрема в частині формалізації сценаріїв розвитку, системи параметрів моделі та оцінювання впливу ключових факторів на результати функціонування суб'єктів господарювання.

Костишина Тетяна Адамівна, завідувач кафедри управління персоналом, економіки праці та економічної теорії Полтавського університету економіки і торгівлі, д.е.н., професор, дисертацію оцінила позитивно, без зауважень.

Результати відкритого голосування:

«За» 3 членів ради,

«Проти» 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Собчак Ганні Михайлівні ступінь доктора філософії з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 051 Економіка.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової
спеціалізованої
вченої ради

Тетяна КОСТИШИНА

